

Sveriges Vägledarförening (SVF) synpunkter över Ds 2021:13 Nationell plan för trygghet och studiero

Sveriges vägledarförening (SVF) är en förening för alla med intresse av studie- och yrkesvägledning och föreningen organiserar vägledare inom skolor, vägledningscentrum, arbetsförmedlingar, högskolor eller på arbetsplatser, privat och i offentlig sektor m.m.

Föreningen verkar för att stärka och utveckla studie- och yrkesvägledningen och för att arbetet skall präglas av professionalitet och god etik.

Sammanfattning

I den nationella planen föreslås både förändringar i skollagen och ett utvecklingsarbete på skol- och huvudmannanivå. Syftet med förslagen är att ange riktningen för ett långsiktigt och systematiskt arbete för ökad trygghet i utbildningen och studiero i undervisningen.

För att ytterligare stärka skolors arbete med trygghet och studiero behövs:

- en tydligare styrning och en ökad systematik
- en förstärkning av det förebyggande arbetet, och
- en ökad beredskap att agera i svåra situationer.

Betänkandets förslag och SVF synpunkter

SVF anser att förslagen för att stärka det förebyggande arbetet är mycket angelägna. Elevhälsans yrkesgrupper, där studie- och yrkesvägledare ofta ingår, har tillsammans med rektor en viktig del i att utveckla ett förebyggande och främjande elevhälsoarbete som genomsyrar hela skolans organisation.

Elevernas behov behöver prioriteras och SVF menar att skolmiljön liksom en anpassad undervisning är av stor betydelse för att motivera eleverna. En faktor som bidrar till motivation och i förlängningen studiero är elevernas förståelse för hur skolämnen har en relevans och koppling till framtida studie- och yrkesliv. Det är betydelsefullt för eleverna att hitta mål och mening och förstå vägen dit. Studie- och yrkesvägledande aktiviteter i undervisningen ger eleverna möjlighet att öka sin kunskap om sig själva, sina möjligheter och ges vidgade perspektiv kring sina framtidsval.

Skolan ska dessutom, enligt läroplanen, bidra till att elevens studie- och yrkesval inte begränsas av könstillhörighet eller av social eller kulturell bakgrund. För att motverka begränsningar i elevernas val behöver skolan erbjuda undervisning som behandlar och problematiserar dessa frågor. Forskning visar hur värdefullt det är för unga människor att få förebilder som visar alternativa möjliga vägar till studier- och yrken som annars kanske inte setts som möjliga.

Detta är viktigt för alla elever, men kanske viktigast för dem som inte har dessa förebilder i sin närhet. Detta arbete ger också positiva följder för en ökad breddad rekrytering till universitet och högskola.

Sveriges Vägledarförening vill i detta sammanhang aktualisera frågan om förslagen i utredningen Framtidsval (SOU 2019:4) Betänkandet överlämnades till utbildningsministern i januari 2019 och beredas fortfarande inom utbildningsdepartementet.

Utredningen föreslog bland annat att ett nytt obligatoriskt inslag, som benämndes framtidsval, skulle införas som en del av utbildningen i grundskolan, grundsärskolan och specialskolan. Framtidsval skulle ses som en form av generell karriärvägledning och komplettera övriga former av generell karriärvägledning och bidra till att utveckla och bredda elevens kunskaper om samhälls- och arbetsliv inför kommande studie- och yrkesval. SVF anser att förslaget om "Framtidsval" var bra. Ett ämnesliknande och schemalagt inslag med reglerat innehåll möjliggör en likvärdighet samt säkerställer en viss grad av kvalitet av karriärvägledningen. Att tydliggöra vad Framtidsval ska resultera i, vad gäller erhållna kompetenser hos den sökande, t.ex. ökad kunskap gällande självkännet, självkänsla och självförtroendet mm är viktigt.

I mer än 20 år har behovet av att utveckla skolans studie- och yrkesvägledning lyfts fram i olika sammanhang. Inte minst, som redan nämnts ovan, den senaste i raden av utredningar, Framtidsval (2019:04).

De synpunkter som SVF lämnade till remissen Framtidsval är fortfarande lika aktuella.

- alla elever/studenter och sökande ska ha tillgång till karriärvägledning av hög kvalitet och att resurser finns tillgängliga för detta.
- för bästa möjliga studie- och yrkesvägledning/karriärvägledning krävs en kvalificerad och kompetent yrkesprofession
- förslaget på skärpningen av kraven på att tillhandahålla och erbjuda karriärvägledning hos huvudmannen ska lagstadgas
- krav på att få anställas som studie- och yrkesvägledare/karriärvägledare ska vara lagstadgad yrkesutbildning inom området

Som intresseorganisation verkar Sveriges Vägledarförening för att stärka och utveckla studie- och yrkesvägledningen och med detta yttrande önskar vi betona vikten av att eleverna ges vägledning kontinuerligt genom sin hela sin skoltid och inte minst i senare delen av grundskolan inför gymnasievalet. Genom att tydliggöra roller inom skolan och utifrån detta arbeta för att säkerställa elevernas möjlighet till studiero och chans att känna och se hopp inför framtiden, så kan en skola för alla uppnås.

För Sveriges Vägledarförening

2021-08-20

Lotten Johansson och Katarina Petersson
Styrelseledamöter

e-post: info@vagledarforeningen.se